

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXI, broj 22

2. lipnja 2011.

cijena 100 Ft

S promocije knjige povjesničara
Dinka Šokčevića,
napisane na mađarskom jeziku,
Horvátország a 7. századtól napjainkig

„Glasnikov tjedan“

Komentar

Jedno je teorija, a drugo praksa

Još početkom veljače tekuće godine László Szászfalvi, državni tajnik za crkve, vjerske zajednice i civilna društva Republike Mađarske, bio je u službenom posjetu Zagrebu, gdje se sastao s Franjom Dubrovićem, tajnikom komisije za vjerske zajednice Republike Hrvatske, te s kardinalom Josipom Bozanićem. Na susretu se raspravljalo o novom smjeru crkvene politike Mađarske i Hrvatske, među inima izrazili su zajedničko stajalište glede važnosti pastoralna materinskog jezika Hrvata u Mađarskoj i Mađara u Hrvatskoj. Otada je već prošlo podosta vremena, ali sam se ponovno sjetila narečenih događaja prilikom prve pričesti svoje kćerke, naime na misi jedini hrvatski sadržaji bili su: pjesma na hrvatskome jeziku „Ima jedna duga cesta“, koju su otpjevali prvopričesnici, te su učenici nižih razreda, obučeni u hrvatsku narodnu nošnju, recitali pjesme, ali na mađarskome jeziku. Radosno je da su djeca naučila i otpjevala pjesmu čak s tri kritice na hrvatskome, ali ipak je to malo na misi u onom selu gdje se 70% mještana izrazilo Hrvatima na posljednjem popisu pučanstva. Prošlo je već više od dvije godine otkada je započela „kalvarija“ ostvarenja hrvatskih misa u nekim pomurskim naseljima, dobivena je suglasnost biskupije, ali zbog otpora mjesnoga župnika ni dan-danas to nije ostvareno u četiri naselja, a u drugima je omogućeno kada to zaprosi tamošnja hrvatska zajednica. Više puta se obraćalo biskupiji, organizirani su razgovori na nižoj i na višoj razini, zatraženi su i osobni razgovori, poslana su pisma biskupiji, bilo je pokušaja za usuglašavanje, ali bez uspjeha. Zatraženo je da barem mjesni zborovi pjevaju hrvatske crkvene pjesme na misi – ni to nije dopušteno. Već su i oni, nekadašnji borci, izgubili volju da se bore za ono što već odavno nema ni tradiciju, naime već niz desetljeća nema redovitih hrvatskih, a ni dvojezičnih misa u tim mjestima, a u velikoj se politici ističe naglašenije pojavljivanje prava nacionalnih manjina, pravo na materinski jezik itd.

Koliko je prirodno da papa prilikom velikih kršćanskih blagdana pozdravlja vjernike na njihovu jeziku, da se na većim hodočastištima održavaju bogoslužja na raznim jezicima kako bi hodočasnici mogli pratiti bogoslužje na svome materinskom jeziku. Zar je toliko čudno da u mjestu gdje su više od 50% mještana pripadnici nacionalne manjine, očekuje da se barem povremeno održava misno slavlje na jeziku te manjine? Odista je političarima i Crkvi stalo do toga da se vjernicima omogući misno slavlje na materinskome jeziku, kada ni nakon toliko molba i pisama nema pozitivnog odgovora? Možda to nije ni toliko čudno jer je u mnogim pitanjima napisana dobra teorija, ali zanima li koga ostvaruje li se to u praksi?

Bernadeta Blažetin

Tjedan i život jedne male zajednice, pa tako i Hrvata u Mađarskoj katkad obilježuje brojne aktivnosti, ali ima i naizgled „siromašnijih tjedana“ po sadržajima iako život i tada donosi niz događanja s kojima i nismo uvijek u tijeku, što zbog objektivnih što zbog subjektivnih okolnosti i razloga koji itekako mogu utjecati na buduće dane premda im u tom trenutku nismo pridali pozornost.

Prošli je tjedan obilovao okupljanjima i na kulturnom, školskom i političkom planu u kojima je hrvatska zajednica u Mađarskoj u nekim od njih bila u središtu pozornosti i kao organizator i kao njihov provoditelj, u drugima tu negdje, ako i ne na marginama, ali pomalo postrani i tek kao promatrač aktivnosti i dostignuća.

Predstavljanje knjige dr. Dinka Šokčevića, koju je napisao i objavio na mađarskom jeziku, izazvala je veliku pozornost politike, znanosti, široke publike bliske Hrvatskoj, i Hrvata u Mađarskoj. „Povijest Hrvatske od 7. stoljeća do današnjice“ povjesničara Dinka Šokčevića (Sokcsevits Dénes: Horvátország a 7. századtól napjainkig) prva je samostalna knjiga, prva sinteza hrvatske povijesti napisana na mađarskom jeziku. Čudno s obzirom na činjenicu kako su mnogi hrvatski prostori dijelili zajedničku sudbinu s mađarskim prostorima u okvirima iste osamstoljetne državne zajednice. Živimo u vremenu izvrsnih političkih odnosa dviju država, kako kazuju državnici, bez otvorenih i neriješenih pitanja, u vremenu koje je sazrelo da jedan Hrvat objavi i napiše knjigu o povijesti Hrvatske i njezinih prostora od samih početaka dolaska Hrvata i stoljeća sedmog do naših dana. Neriješenih pitanja, pogotovo u povijesnim vodama i znanstvenim diskursima zasigurno ima napretek, ali promjenom političkih odnosa i kulturnih politika otvaraju se i prostori mogućim diskusijama i brisanju barijera te uvažavanja povijesti kao sredstva izvlačenja poruka i ne ponavljanja učinjenih grešaka, te boljem upoznavanju

jedni drugih. Jer jedva se poznaemo! Dr. Šokčević u prologu svoje knjige piše kako mu je prvenstveni cilj bio mađarskom čitatelju pružiti pregled cjelokupne hrvatske povijesti s posebnim naglaskom na tijek stvaranja hrvatske nacije i hrvatske nacionalne integracije, upoznati mađarske čitatelje sa složnošću, bogatstvom, ali i tragičnošću hrvatske prošlosti, ne skrivajući pri tome ni njezine pozitivne ni negativne strane.

Mi Hrvati tolerantan smo i strpljiv narod. Potvrđuje to i osamstoljetni put prema stvaranju samostalne hrvatske države koja ove godine slavi 20. obljetnicu postojanja i međunarodnog priznanja. Ono što nas je očuvalo jest

Neriješenih pitanja, pogotovo u povijesnim vodama i znanstvenim diskursima zasigurno ima napretek, ali promjenom političkih odnosa i kulturnih politika otvaraju se i prostori mogućim diskusijama i brisanju barijera te uvažavanja povijesti kao sredstva izvlačenja poruka i ne ponavljanja učinjenih grešaka, te boljem upoznavanju jedni drugih.

jezik i kršćanske vrijednosti. Crkve smo gradili i gradimo, okupljali se u njima i okupljamo se. U jednoj takvoj i ja sam bila potkraj tjedna, u selu gdje je, bar po mojim saznanjima, više od 80% stanovništva hrvatskoga podrijetla. Slavila se prva pričest. Kažu mi kako je prije osam godina bilo dvadesetak prvopričesnika, prošloga tjedna tek desetak iz tri sela. Znam kako u spomenutom selu nema misa na hrvatskom jeziku, ali sam ipak očekivala, osim nekoliko djece obučene u narodnu nošnju, i riječi na hrvatskom jeziku. Razglas ili kasetna se pokvarila kada je počela Zdravo, Djevo, nisu se razumjele ni ove dvije riječi, nitko nije zapjevao i pomogao. Nogometaši iz još uvijek hrvatskoga sela kada na utakmici međusobno govore hrvatski, izazivaju nervozu i negodovanja protivnika, i tako već desetljećima. A posljednja su, kažu, oni generacija koja se još koristi materinskim jezikom. Ne prvopričesnici, tek nogometaši.

Branka Pavić Blažetin

Preminuo bivši mađarski predsjednik Ferenc Mádl

U nedjelju, 29. svibnja, u 81. godini preminuo je bivši mađarski predsjednik Ferenc Mádl, znanstvenik prava, dobitnik Széchenyieve nagrade, sveučilišni profesor, redoviti član Mađarske akademije znanosti. Ferenc Mádl, rođen 29. siječnja 1931. godine u Bándu u Vesprimskoj županiji, između 1990. i 1993. bio je ministar bez lisnice, od 1993. do 1994. ministar prosvjete i obrazovanja, a od 2000. do 2005. i predsjednik Republike Mađarske.

U subotu, 28. svibnja, u prostorijama Croatice, neprofitnog poduzeća za kulturnu, informativnu i izdavačku djelatnost, u Budimpešti održana je redovita sjednica Skupštine Hrvatske državne samouprave.

Prije sjednice, s početkom u 10 sati u organizaciji Zaklade Zlatko i Vesna Prica, upriličeno je otvorenje izložbe „Homage Á Zlatko Prica“ – radovi Likovne kolonije u Taru, koju su uveličali i gosti iz Samobora.

Prije dnevnoga reda predsjednik Mišo Hepp kratko je obavijestio skupštinu o najvažnijim zbivanjima proteklog razdoblja. Kako uz ostalo reče, dan prije skupštine u Svečanoj dvorani Mađarske akademije znanosti u Budimskoj tvrđavi, a u nazočnosti Tibora Navracsicsa, dopredsjednika Vlade i ministra javne uprave i pravosuđa, te 300–400 posjetitelja, predstavljena je knjiga dr. Dinka Šokčevića „Horvátország története (Povijest Hrvatske)“. Otvorenje izložbe radova likovne kolonije u spomen Zlatka Price svjedoči o nastojanjima da Croatia postane kulturno središte Hrvata u Budimpešti i Mađarskoj. Najavio je da će za tjedan dana svi natjecatelji dobiti odgovor od Zaklade „Wekerle“. Dodao je kako je Croatici dodijeljena potpora u iznosu pet milijuna forinti, a od 156 natječajeva hrvatske zajednice 46–47 odbijeno je zbog formalnih razloga. Unatoč tome od 100 milijuna Hrvatima je dodijeljeno čak 18,5 milijuna, što je vrlo dobro. Međutim istaknuo je i to kako su neki bili vrlo uspješni, primjerice Vršenđani čiji su svi natječajevi prihvaćeni, dok je velik broj natječajeva odbijen većinom zbog nepažnje. Nažalost, Savezu Hrvata u Mađarskoj kao krovnoj udruzi dodijeljeno je samo 1,5 milijuna forinti, samo malo više nego nekim regionalnim udrugama. Nadalje izrazio je zadovoljstvo odlukom Parlamenta da se odbije narodna inicijativa za priznavanje Bunjevaca kao posebne narodnosti, naglašujući da su sve stranke (izuzev jedne) smatrale da bi priznavanje bilo štetno i za Bunjevce i za Hrvate.

Pošto je utvrđeno da postoji kvorum jer se od 29 odazvao 21 član Skupštine, jednoglasno je prihvaćen predloženi dnevni red, s dopunom da se na zatvorenoj sjednici raspravlja o prodaji nekretnine u Ulici Nagymező 49.

U okviru prve točke dnevnoga reda jednoglasno su prihvaćena izvješća predsjednika o radu između dviju sjednica Skupštine, o izvršenju odluka kojima je rok istekao, te o odlukama za koje je bio ovlašten predsjednik. Pri tome posebno se radujemo što je Vlada Republike Mađarske ispunila svoje obećanje i pružila obećanu novčanu potporu za izgradnju novog vrtića i učeničkog doma u Santovu. Pošto je na prethodnim sjednicama potaknuto pitanje promjene sjedišta HDS-a radi boljeg iskorištavanja raznih europskih natječajeva, na temelju stručnog mišljenja koje je podnijela predsjednica Odbora za pravna pitanja dr. Mira Grišnik, zaključeno je da za to nema nikakvih konkretnih razloga.

Skupština Hrvatske državne samouprave

*Prihvaćene bilance dviju tvrtki – Croatice i Zavičaja
Raspisan natječaj za ravnatelja ZZHM-a*

Bez veće rasprave, jednoglasno je prihvaćena i bilanca Neprofitnog poduzeća „Croatia“ za 2010. godinu, s ostvarenom dobiti u iznosu od 36 726 forinti, koju je nakon duge rasprave nekoliko dana prije prihvatio i Nadzorni odbor, nadalje da ona bude podnesena vlasničkoj sjednici. Iako se vraćanje kredita neće ostvariti kako je predviđeno, izražena je nada da će se prodajom stare zgrade u Ulici Nagymező 49 i uspješnim poslovanjem Croatice doći do priželjkivanog rezultata. Ovu godinu moramo nekako prebroditi jer imamo više važnih projekata koji su u tijeku, istaknuo je predsjednik Hepp.

Bez rasprave prihvaćena je i detaljna bilanca Zavičaja d. o. o.-a za 2010. godinu iz koje se vidi, kako reče predsjednik Hepp, da naša tvrtka nije na gubitku, a ostvarena je dobit u iznosu od 20 799 kuna. Poslovanje sukladno zakonu potvrdio je i prokur Ivan Kovačić ističući da je lani ostvareno 7 600 noćenja, a postoje dobri izgledi da broj noćenja ove godine prijeđe i brojku od 8 000. Predsjednik Hepp je naglasio kako je objekt u Vlašićima u dobrom stanju, a sve je spremno za turističku sezonu, te dodao da je na pripremnoj sjednici za sjednicu Mješovitoga mađarsko-hrvatskog odbora, koja će se održati u rujnu ove godine, biti predložena i rasprava da se pravo na trajno vlasništvo objekta u Vlašićima s 20 povisi na 50 godina.

U svezi s pripremama programa državnog Dana Hrvata 2011. godine, na prijedlog predsjednika Miše Heppa, Skupština je podržala da se po rotaciji ove godine priredi u Gradišću, i to već po tradiciji, treće subote u studenom, konkretno 19. studenog u Sambotelu. Domaćin državne priredbe u suorganizaciji Hrvatske državne samouprave i Saveza Hrvata u Mađarskoj bit će gradišćanska regija koja će biti zadužena i za prigodni kulturni program. Nakon organizacijskih priprema, program Dana Hrvata konkretizirat će se na sjednici Skupštine u rujnu.

Skupština je jednoglasno prihvatila i prijedlog natječaja za popunu radnoga mjesta ravnatelja Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj, uz malu dopunu pismenog prijedloga da uz navedene uvjete prednost ima natjecatelj s poznavanjem nekog od svjetskih jezika.

Skupština je informirana o tijeku izrade Mađarsko-hrvatskog i hrvatsko-mađarskog rječnika, koji bi se trebao dovršiti do kraja godine, a zatražit će se i potpora za tiskanje od Mješovitoga hrvatsko-mađarskog odbora. Za dovršetak rječnika zatražena je i potpora u iznosu od 5,5 milijuna forinti od mađarske vlade.

Na molbu Hrvatske samouprave grada Budimpešte Skupština je donijela odluku o izmjeni ugovora između HDS-a i Hrvatske

*Predsjednik HDS-a
Mišo Hepp i voditelj
Ureda HDS-a
Jozo Solga*

samouprave grada Budimpešte o održavanju sjedišta u Uredu HDS-a u Ulici Lajosa Bírója 24. Prema tome, Skupština je prihvatila molbu da se udio budimpeštanske Hrvatske samouprave u troškovima održavanja i komunalnih računa s 20 smanji na 10%, što podrazumijeva i, umjesto dosadašnje dvije, korištenje samo jedne prostorije.

Iako nije bila predviđena rasprava pod «razno», vrativši se na pitanje sjedišta HDS-a, zastupnik Jože Đurić upitao se zbog čega tako olako prelazimo preko tog pitanja. Prema njegovim riječima, to nije političko, nego čisto praktično pitanje. Propustili smo veliku priliku kod kupnje nove zgrade Croatice, stoga se upitao zbog čega nije dobro da kupujemo sredstvima od potpore, a ne iz vlastitog novca. Predložio je da bi to Skupština trebala staviti ponovno na dnevni red, stoga će se o tome ponovno raspravljati na skupštini u rujnu.

Nakraju je još najavljeno nekoliko programa u idućem razdoblju, prije svega V. državno hodočašće Hrvata u Mađarskoj koje će se, nakon Bačke, Gradišća, Zale i Baranje, ove godine održati u Podravini. Na prijedlog Odbora za kulturu, vjerska pitanja, mladež i šport, državno hodočašće će se održati u Drvljancima u petak, 1. srpnja, na blagdan Presvetog Srca Isusova, priključujući se tradicionalnom poštenju svetišta i hodočašću podravske Hrvata, na koje se pozivaju vjernici svih hrvatskih regija u Mađarskoj. Ovih dana putem hrvatskih glasila bit će objavljen program hodočašća, a pismene pozivnice će biti upućene svim hrvatskim regijama.

Kako saznajemo, na zatvorenoj sjednici raspravljalo se o prodaji nekretnine u Ulici Nagymező 49 i o pristigloj konkretnoj ponudi, pa je Skupština donijela odluku o prodaji zgrade. Iduća skupština, predviđena za rujnu ove godine, planira se u Santovu povodom svečane predaje nove zgrade vrtića i učeničkog doma i otvorenja nove školske godine.

Popisi stanovništva i njegova klasifikacija – slučaj bačkih Bunjevaca

(1. dio)

Uloga popisa u konstruiranju identiteta etničkih skupina

Vrlo složena etnička slika Ugarske, kao i drugih dijelova Monarhije često je otežavala vanjskim promatračima/popisivačima odrediti etničku bliskost, odnosno udaljenost između pojedinih skupina stanovništva, napose južnoslavenskoga.

Piše: Mario Bara, Institut za migracije i narodnosti, Zagreb

Popisne kategorije ili klasifikacijske sheme u popisima stanovništva, od onih najranijih do suvremenih, imale su važnu ulogu u konstruiranju identiteta etničkih skupina. Formiranje popisnih kategorija u najranijim popisima stanovništva temeljilo se na vanjskom razlikovanju pojedinih etničkih markera (najčešće jezik, vjera te zemljopisno podrijetlo pojedinih etničkih skupina) koji su omogućavali promatraču/popisivaču da selekcionira i svrstava stanovništvo u klase i kategorije. Vanjsko razlikovanje pritom nije nužno moralo biti istovjetno sa samoidentifikacijom stanovništva koje je popisivano.

U međudnosu vanjskog razlikovanja i samoidentifikacije gdje postojimo »mi« i »oni« razvijao se identitet etničkih skupina koji, naravno, nije bio statičan i nepromjenjiv, nego izložen raznim društvenim utjecajima. Svrstavanjem stanovništva u pojedine popisne kategorije snažila se izgradnja identiteta pod takvim kategorijama, npr. Iliri, Dalmatinci, Bunjevci, Šokci, ali su se učvršćivale i granice prema drugim etničkim skupinama. Pri tome važnu ulogu igraju i stereotipi o onome »drugome/ drugačijem«, gdje nastaje veći broj imena za stanovništvo koje se popisuje.

Austro-Ugarska

Vrlo složena etnička slika Ugarske, kao i drugih dijelova Monarhije često je otežavala vanjskim promatračima/popisivačima odrediti etničku bliskost, odnosno udaljenost između pojedinih skupina stanovništva, napose južnoslavenskoga. Tako su u pojedinim popisima određene etničke grupe vrlo fluidne, gdje njezine pripadnike dijele na više manjih te ih mehanizmom imenovanja i državnog aparata udaljavaju od njihove etničke jezgre.

Hrvatske etničke skupine na prostor Ugarske doseljavale su se tijekom više stoljeća iz različitih ishodišnih područja. Od vremena osmanlijskih prodora područja današnje Hrvatske i Bosne i Hercegovine već su dezintegrirane, nepovezane teritorijalne cjeline čije stanovništvo uglavnom nije imalo svijest o svojem širem etničkom identitetu, osim jednog općeg kršćanskog identiteta. Posljedica toga bila je da su u kasnijim stoljećima popisivači bivali u nedoumici kako odrediti kamo su pojedine skupine doseljavane iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine pripadale, pa su u njihovu popisivanju nerijetko bili nedosljedni brkajući pritom etničke i lokalne nazive. Tomu je sigurno pridonosilo njihovo blisko dijalektalno i antropološko srodstvo, i među sobom i sa Srbima, s kojima su često živjeli pomiješano ili u njihovoj blizini.

Potraj 19. stoljeća povijesna, etnografska i etnolingvistička istraživanja odredila su prostornu zastupljenost i razlike između pojedinih etničkih skupina. Glavnu ulogu u tom tijeku prije svega imala je država o kojoj je znanost bila ovisna. Tako se država nametnula kao legitimna u imenovanju, kategoriziranju i klasifikaciji stanovništva. Pripisane im kategorije stanovništvo je prihvaćalo spontano ili pod prisilom uz državni aparat (školstvo, upravna administracija, ustanove). Internalizacijom pripisanih popisnih kategorija izgrađivao se identitet koji je takvo stanovništvo udaljavao od njegove matice. U vrijeme narodnih preporoda i poslije to će biti smetnjom u nacionalnoj integraciji s matičnim narodima (slučaj Hrvata Bunjevaca u Srbiji nije jedinstven – Rusini/Ukrajinci, Vlasi/Rumunji, Šopi/Bugari itd.).

Potreba modernizacije postrevolucionarne Habsburške Monarhije nametnula je sveobuhvatnost popisa njezina stanovništva. Popis stanovništva 1850/1851. bio je prvi koji je istodobno proveden na području gotovo cijele države. Izvan tog popisa ostala je Vojna krajina. Popis su provodili časnici, nerijetko stranci, pod nadzorom vojne komisije. Popis nije bilježio jezik, nego narodnost, ali je sa stajališta suvremene metodologije bio neupotrebljiv. Indikativno je i to da većina ispitanika nije znala/razumjela odgovoriti na pitanje koje su narodnosti, kao što je i među provoditeljima popisa vladala potpuna pomutnja u vezi s etničkim određenjem stanovništva. Primjerice na području bajskog kotara popis je evidentirao Hrvate u Bikiću, Baškutu, Gari, Kačmaru, Mateoviću, Sentivanu, Čavolju, dok je na som-

borskom i subotičkom području stanovništvo istog etničkog podrijetla popisano pod kategorijom Bunjevci. Na širem području Srpskog Vojvodstva i Tamiškog Banata u drugim kotarima uglavnom su popisivani Hrvati, dok je kategorija Šokci rjeđe zastupljena. Primjerice u Santovu, Beregu, Monoštoru, Sonti, Bečeju, Novom Sadu itd. popisani su Hrvati, dok je stanovništvo istog etničkog podrijetla u Baču, Bođanima, Bukinu, Novom Selu popisano kao Šokci. Također, ovdje navodimo ilustrativnosti radi pomutnju u vezi s etničkim određenjem stanovništva koje je vladalo kod provođenja popisa pa su pod Srbima popisani Rusini u Ruskom Krsturu, Kucuri, a u Laliću Slovaci (navedeno prema Srbskom letopisu 1863, Budim, 1864). U sljedećem popisu 1857. zbog političkih je razloga, suzbijanja nacionalnih pokreta, ispušteno pitanje o narodnosti. Stanovništvo je popisivano prema vjeroispovijedi (rimokatolici, grkokatolici, pravoslavni, pripadnici židovske vjere...).

Snažan utjecaj na klasifikaciju stanovništva kriterijem jezične srodnosti južnih Slavena u Habsburškoj Monarhiji ostavili su Šafarik i Karadžić (Kovčević za istoriju, jezik i običaje Srba sva tri zakona, pisano 1836, objavljeno 1849. u Beču), pod čijim su utjecajima nastajale neke etnografske studije – npr. Fényes (1842/1843) ili Czoernig (1857) koja, koristeći se formulom »govorni jezik«, zbog štokavštine pod Srbima ubraja Bunjevce i Šokce (slavonske, srijemske, bačke, izuzev banatskih u Starčevu i Pančevu koje smatra Hrvatima), a Karaševce kao torlake u Bugare. Već sljedeće godine (1858) u Geographisches Lexikon Des

Königreichs Ungarn Und Der Serbischen Woiwodenschaft Mit Dem Temescher Banate dominira dalmatinsko ime za hrvatsko stanovništvo (podjednako i za Bunjevce i Šokce), primjerice navodi se da dalmatinsko stanovništvo živi u Aljmašu, Baču, Bajmoku, Beregu, Bikiću, Čavolju, Čantaviru, Čonoplji, Gari, Kačmaru, Sonti, Subotici, Vajskoj itd. Etnonim Hrvat u izvorima i popisima koji se odnose na područje Bačke, Banata i Srijema tijekom 19. stoljeća uglavnom se koristio za osobe koje su bile podrijetlom iz Banske Hrvatske ili hrvatskog dijela Vojne krajine, ponajviše naseljenih u 18. i na početku 19. stoljeća. S druge strane za ono stanovništvo naseljavano od 13. do 17. st. usporedno se koriste imena Dalmatinci, Hrvati, Bunjevci i Iliri, uz prevagu dalmatinskog imena. *János Hunfalvy* (Az Osztrák birodalom rövid statisztikája különös tekintettel a Magyar államra 1867) koji se poziva na Fényesa, navodi da na području Ugarske 1864. živi 94.128 Hrvata i 70.102 Dalmata (pod tim imenom su ujedinjene razne hrvatske skupine), koji su u prijašnjim popisima temeljem govornog jezika pripisivani Srbima.

Nesređenosti i manjkavosti

Novi moment u klasifikaciji stanovništva nastupa s jačanjem mađarske nacionalne ideje i formiranjem dvojne Austro-Ugarske Monarhije 1867. Službena tijela Ugarske tako potiskuju dalmatinsko ime i sve više ističu etnonim Bunjevci, ujedno i kao popisnu kategoriju stanovništva. Razlog tomu je bio političke prirode jer je u Dalmaciji hrvatski preporod u to vrijeme bio na svome vrhuncu pa je dalmatinsko ime moglo jasno označavati hrvatsko podrijetlo Bunjevaca. Stoga su ugarske vlasti dalmatinsko ime (Dalmat) sustavno potiskivale kroz nekoliko desetljeća. Etnonim Bunjevci, koji je od vremena naseljavanja hrvatskih skupina u Podunavlje koegzistirao s etnonimom Dalmat, stanovništvo je dijelom spontano, dijelom uz prisilu kroz državni aparat internaliziralo pa će se pod tim imenom izgrađivati i učvršćivati identitet, a pod tim imenom bit će pokrenuta i preporodna gibanja. Kasniji popisi stanovništva iskazuju broj Hrvata i Srba u Ugarskoj zajedno, od 1890. ih odvajaju, ali bez ikakve dosljednosti. Glede popisnih kategorija, Dalmati, Bunjevci i Šokci su u jednoj te istoj župa-

niji u pojedinim kotarevima pribrajani Hrvatima, u drugim opet Srbima. Nadalje, popis iz 1900. i 1910. godine, na području županija koje pokrivaju današnji teritorij Vojvodine, Hrvate evidentira i dijeli u šest popisnih kategorija: Hrvati, Dalmati, Bunjevci, Šokci, Karaševci (u Izbištu, Uljmi, Karlsdorfu/današnjem Banatskom Karlovcu) i pod kategorijom ostali. Pritom se može primijetiti da su Dalmati u nekim naseljima u popisima 1900. i 1910. iskazivani kao posebna kategorija s Bunjevcima ili Šokcima, a u nekima su popisani i kao većinsko stanovništvo. Popisom stanovništva iz 1910. godine popisna kategorija Dalmati gotovo se posve izgubila.

O nesređenosti i manjkavosti metodologije popisa govori nešto i činjenica da su unutar nekih naselja stanovnici, nesumnjivo istog etničkog podrijetla, dijeljeni na Dalmate i Bunjevce (npr. u Aljmašu, Čavolju, Baškutu), odnosno Dalmate i Hrvate (Parabuć/Ratkovo, Mateović), Bunjevce i Hrvate (Kačmar), Hrvate i Šokce (Apatin, Senta, Novi Sad) ili Bunjevce i Šokce (Monoštor) itd. Najslikovitiji primjer klasifikacijske konfuzije za isto stanovništvo može nam dati popis stanovnika u naselju Stara Moravica, gdje je 1900. popisano 31 Šokac, a na sljedećem 1910. godine 41 Bunjevac i 18 Hrvata (navedeno prema Lakatoš, Narodna statistika, 1914). Osim nesređenosti mađarske statistike ovi popisi nam svjedoče o nekadašnjoj nazočnosti Hrvata u znatnom broju naselja gdje ih danas ima tek u malome broju ili su u cijelosti asimilirani (Bačka Topola, Stara Moravica, Pačir, Ratkovo, Čantavir, Mol, Senta, Žabalj, Šajkaš itd.).

Slijedeći rezultate popisa iz 1900. mađarski antropogeograf i etnolog *Géza Czirbusz* (1902) hrvatsko stanovništvo u Bačkoj dijeli na nekoliko skupina. On Dalmate, Bunjevce i Šokce svrstava u jednu srodnu skupinu stanovništva koja se dalje dijeli prostorno prema nekim naseljima pa Dalmati, prema Czirbuszu, žive u: Mateoviću, Barački, Beregu, Boršodu, Čavolju i Šandoru; Bunjevci u: Bajmoku, Bikiću, Čantaviru, Lemešu; Šokci u: Baču, Bukinu, Plavni, Vajskoj, Bođanima i Sonti. Osim toga navodi se da u petnaest naselja Dalmati, Bunjevci i Šokci žive izmiješano.

*Nastavak u idućem broju
(Napis iz tjednika Hrvatska riječ)*

MOHAČ – Zakladu koja djeluje za javno dobro 21. ožujka 2001. utemeljile su 4 fizičke osobe. Cilj zaklade: doprinos i podupiranje odgoja, narodnosnog odgoja djece u Vrtiću „Eötvös”. Zakladom upravlja petočlani Kuratorij.

Prihodi Zaklade za 2010. godinu ostvareni su u iznosu 340.717 Ft (ponudeni 1% od poreza na osobni dohodak 275.162 Ft, potpora Samouprave grada Mohača 40.000 Ft, potpora Hrvatske samouprave grada Mohača 15.000 Ft, potpora mohačke Šokačke čitaonice 10.000 Ft, prihodi od kamata 555 Ft). Zaklada je svoju imovinu upotrijebila za djelotvorno ostvarivanje stručnog razvoja. Potporom kupljeno prijenosno računalo (laptop) u velikoj mjeri pridonosi praćenju pojedinačnog razvoja djece, osiguravanjem preglednosti dokumentacijskog sustava. Računalom se može elektronično napraviti pojedinačni razvojni plan djece, bez prekida pratiti pojedinačni razvoj. Ponudeni 1% od poreza na osobni dohodak Zaklada je upotrijebila za vizualne igračke za razvijanje razuma, memorije, koje uvelike pridonose razvijanju sposobnosti i oblikovanju raznih kompetencija. Mogućnost za slobodnu igru osiguravaju građevinske igračke i igračke za bebe, koje su djeca dobila za božićne blagdane, pa je time proširena postojeća zbirka igračaka. Zaklada je u 2010. godini gospodarila s ukupno 342 tisuće, s ostatkom od 73 tisuće forinti. Zakladinim dužnosnicima nije dodijeljena nikakva naknada.

KAČMAR – Hrvatska manjinska samouprava Kačmara priređuje tradicionalni Susret hrvatskih crkvenih zborova koji će se održati u ponedjeljak 13. lipnja 2011. godine. Program već po običaju počinje misnim slavljenjem na hrvatskome jeziku u koje će u župnoj crkvi s početkom u 15 sati predvoditi tavan-kutski župnik Franjo Ivanković, a suslužiti Ferenc Nyíró, župnik Kačmara i Madaroša. Sudjeluju crkveni zborovi iz Aljmaša, Baje, Dušnoka i Kačmara. Nakon susreta druženje se nastavlja zajedničkom večerom sudionika.

Poziv za dostavljanje prijedloga

Sukladno Pravilniku za dodjelu odličja Hrvatske državne samouprave, pozivamo članove i odbore Skupštine, područne hrvatske samouprave, hrvatske manjinske samouprave, hrvatske udruge, hrvatske ustanove da dostave svoje prijedloge za dodjelu odličja.

Prijedloge možete dostaviti u ovim kategorijama:

Za istaknutu djelatnost na području hrvatskog odgoja i obrazovanja u Mađarskoj;

Za istaknutu djelatnost na području hrvatske kulture u Mađarskoj;

Za hrvatsku mladež u Mađarskoj;

Za istaknutu djelatnost na području hrvatskoga društveno-političkog života u Mađarskoj.

Odličje se dodjeljuje za priznanje djelatnosti osobama, kolektivima, udrugama i ustanovama koje su se svojim radom, djelatnošću posebno istaknule na polju jačanja hrvatskoga nacionalnog identiteta, pridonijele razvoju hrvatskoga jezika i kulture, za koje se vežu istaknute osobne i kolektivne zasluge.

Jedan predlagatelj ima pravo predložiti samo jednoga kandidata.

Prijedlog za odličje predaje se na obrascu koji možete naći na web-stranici: www.horvatok.hu.

Prijedlog za dodjelu odličja treba stići na adresu Ureda Hrvatske državne samouprave (1089 Budimpešta, Bíró L. u. 24, e-mail: hursamouprava@chello.hu) najkasnije do 15. lipnja 2011. godine.

„Jako se veselim kada morem govoriti hrvatski“

I u Hajmašu utihnula hrvatska riječ

Posljednji potomak čakavskih Hrvata u Hajmašu (Nagyhajmás) koji su se doselili u sjevernu Baranju 1715. godine, bio je Josip Kasonić (rođen u Hajmašu 25. travnja 1924, preminuo 8. veljače 2011). Još kao mlad novinar sedamdesetih godina posjetio sam njegovu obitelj u Hajmašu, nedaleko od Dombovara, i bio sam dobrodošao. Tada je obitelj Kasonić bila brojnija, živio mu je otac Josip, kći Anuška, a danas od njih živi su supruga Mariška i zet Đula. Josipa Kasonića i njegovu obitelj više puta sam posjetio.

Poslije asimilacije čakavskih Hrvata u okolici Körmenda, izgubili smo i najistočnije čakavske Hrvate u Baranjskoj županiji.

Kada smo u društvu novinara Đure Šovagovića i fotoreportera Dragutina Olvitza u prvoj polovici lipnja 1991. godine posjetili obitelj Josipa Kasonića u Hajmašu, upravo nisu bili doma, nego na pokopu u Bikali, gdje je ispraćena na posljednji počinak Josipova vršnjakinja 67-godišnja Marija Kasonić. U blizini njezina groba spomen-obilježja su još jedini znak da je to selo nekada, ne tako davno, bilo nastanjeno Hrvatima, ponekim Nijemcem i Madarom. Ovdje opočivaju dva Antala Kovačevića, Matija Meštrović i njegova životna družica, Ištvan Vranić, no naći će se poneki pokojnik s prezimenom Horvat. Svi su oni odnijeli sa sobom u grob svoju hrvatsku prošlost, jezik i kulturu.

„Josip Kasonić se obradovao kada smo mu na hrvatskom jeziku zaželjeli dobar dan više nego da smo mu donijeli bilo kakav drugi poklon“ – piše o susretu u osječkom Glasu Slavonije 15. VI. 1991. godine Šovagović. „Nekada nisi morao pitati djevojčicu kako joj je ime, dovoljno je da ste joj doviknuli Marija, Ana, Kato“, prisjetio se tada Kasonić.

A mi kao stari znanci susretali smo se i u više navrata, naime snimao sam razne razgovore s njim, skupljao folklornu građu. U Hajmaš vodio sam sa sobom jezične i etnografske stručnjake, snimao priloge za televizijske emisije i radijske reportaže (emitirao Radio Pečuh i zagrebački Hrvatski radio) da se više dozna i da skrenem pozornost struke na jedan „jezični frižider“, tj. na stručnu obradu narječja naših Hrvata čakavaca u sjevernoj Baranji, iako je to već prije učinio akademik Pavle Ivić, a na taj migracijski val skreće pozornost i Stjepan Pavičić.

Dr. Šarošac od Kasonićevih otkupio je za Mohački muzej lijepe tkanine (i ovdje su muškarci tkali, kao i Josipov otac, kojega sam osobno poznao, kao i u gradišćanskim selima), dr. Vulić bilježila dijalektološku građu, dr. Holjevac načinio fotosnimke.

U tome nekoć čisto hrvatskom selu, gdje su za vrijeme Osmanlija živjeli Srbi (uspomenim im čuva mjestopis *Vlaško groblje*) koji su s vremenom nestali, a na njihovo mjesto doseliše se Hrvati iz okolice Brinja i Ogulina 1715. godine, na sam Uskrs. Zbog raznih nameta i vojnih obaveza napustili su svoja ognjišta, tako i obitelj Gregorić, Jurić, Matuša, Kasonić, Lisica, što je potvrdio Hrvoje Salopek, autor monografije o tim našim Hrvatima u staroj i novoj domovini da potje-

ču iz danih hrvatskih krajeva. Sada proučava svoju daleku „rodbinu“ zvanu Salopek, kojih je u Bikali 1752. bilo: Marko Szalopek, Pavel Szalopek, Martin Szalopek – tri posebna kućanstva. U Hajmašu bilo je Jurišića, to je prezime i Josipove supruge Mariške, dakako, znalo se i za Pribanića i druga hrvatska imena. Biskupski popis bračnih parova iz sredine 19. stoljeća govori da se ovdje živjelo u zadrugama.

Ali da se vratimo nedavnoj prošlosti: „I nebo se je rasplakalo nad sudbinom šezdeset i sedmogodišnjeg Josipa Kasonića: dok smo kucali na njegova vrata, lijevalo je kao iz kabla“, piše Šovagović.

U Hajmašu 2001. godine bilo je 250 domova, u kojima je živjelo 500 Mađara i 120 Cigana. No za svega dvadeset godina danas ovdje živi 450 žitelja. Danas je omjer stanovništva sasvim drugačiji. Nestali su Hrvati i Nijemci (katolici i evangelici) čiji je dijalekt Josip Kasonić još od malih nogu naučio i dobro govorio. Nijemci su se nastanili poslije dolaska naših Hrvata.

Hrvatski se jezik nekoć podučavao u školi, a poslije je ukinuta nastava hrvatskoga jezika i postao je to govor u obitelji. Prije Prvoga svjetskog rata hrvatsku misu ovdje je još služio svećenik. Obitelj Kasonić imala je u vlasništvu molitvenik Stjepana Grdenića *Vrata nebeska* koji mi je poklonjen. U taj molitvenik rukom je upisano ono najvažnije u životu dane obitelji, tko se kada rodio, ali ima upisa (bajanje) protiv „more“ na hrvatskom, neki pučki lijek za ozdravljenje. Josip jednom drugom zgodom poklonio mi je i Meršičev molitvenik tiskan na gradišćansko-hrvatskom jeziku što ga je dobio od naših Hrvata. Evo kako. Jednom na budimpeštanskim ulicama zaustavila ga je skupina Austrijanaca koji su ga na njemačkom pitali o nekoj ulici, a on je po govoru primijetio da nisu Nijemci, što im i reče, tada su mu rekli da su Hrvati iz Gradišća i poklonili mu molitvenik. On se tog susreta uvijek rado prisjetio i pričao nam je kada smo se susreli. Poklonjeni molitvenici dobro su mi došli, darovatelj je smatrao kako će biti kod mene na boljemu mjestu.

Radio je do mirovine u državnom gospodarstvu u Bikali, na farmi za zečeve, a uzgajao ih i u svome seoskom gospodarstvu. Njegov dom čuvala su bijela rundlova Pajtás, Lédi i Cézár.

Uoči Božića, Uskrsa i imendana uvijek smo se dopisivali na hrvatskom jeziku (pisao

je mađarskim slovima), a poslije smo prešli na telefonske čestitke. Potkraj prošle godine razbolio se, u siječnju bio u bolnici u Dombovaru, a kada sam ga ponovno nazvao, već sam mogao samo čuti da ga nema više među živima.

Rado je nabrajao i toponime svoga sela: *Lipik, Grabik, Bukvik*, i sjećam se da imaju i *Švapske drage*, naime kada smo ga sedamdesetih godina posjetili s dr. Mokuterom, tada je profesor rekao da riječ *drage* vodi nas na prostore prema moru i da su bili vjerojatno pod Turcima jer imaju niz turcizama: havlja, šamija, ćuprija i sl. Poslije je o tim Hrvatima napisao uradak profesor Stjepan Krpan, te zahvaljujući njegovu zalaganju, mogli smo doznati više o njihovoj prošlosti i seobi. To je kratko izlaganje objavljeno 2005. u knjizi Mije Lončarića *Kajkaviana & alia*. Izlagači priopćuju da je u osnovici hajmaškoga govora čakavski ikavsko-ekavski dijalekt. Sanja Vulić daje uvid u dijalektološku građu najistočnijega čakavskoga govora, našega Hajmaša. Zahvaljujući autorici imamo dobar znanstveni prikaz mjesnog narječja, naime na temelju Kasonićeva govora hajmaški govor uspoređen je s današnjim govorima ogulinskoga kraja (tekst o govoru Hrvata u Hajmašu uskoro će biti tiskan u 14. broju *Etn. Hrvata u Mađ.*).

Folklorna građa, običaje, legende, nazive blagdana, predaje zapisivao sam i sam i objavljivao u raznim časopisima, a uskoro će čitatelji moći blagdane svih naših hrvatskih etničkih skupina upoznati, naime bit će u Đakovu tiskano dvotomno izdanje *Blagdanski kalendar* naših Hrvata u Mađarskoj.

„Kada njega više ne bude, zajedno s njim umrijet će i jedna čitava hrvatska manjinska zajednica, slabo istražena i gotovo posve zaboravljena. Razmišljajući danas o tom fenomenu, možemo umiriti savjest dvojbena postavkom kako je njihova asimilacija bila neminovna, te da se možda nije mogla ni ublažiti ni usporiti. No nedvojbeno je nepoibitna činjenica kako se nipošto nije trebalo dogoditi da ta zajednica izumre neistražena i zaboravljena. Još prije tridesetak godina bila su moguća temeljitija dijalektološka, pa i etnografska istraživanja. Danas, doslovce u posljednji trenutak, moguć je tek spas od potpunoga zaborava,“ donosi gđa Vulić.

Supruga Mariška mi upravo reče da im nedostaje – nedostaje i nama.

Đuro Franković

Prva povijest Hrvatske na mađarskom jeziku

Predstavljena knjiga „Povijest Hrvatske od 7. stoljeća do današnjice“ povjesničara Dinka Šokčevića (Sokcsevits Dénes: Horvátország a 7. századtól napjainkig)

Pod pokroviteljstvom potpredsjednika Vlade i ministra javne uprave i pravosuđa Tibora Navracsicsa, Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Budimpešti i Institut za povijest pri Mađarskoj akademiji znanosti zajednički su priredili predstavljanje knjige „Povijest Hrvatske od 7. stoljeća do današnjice“ autora Dinka Šokčevića, na mađarskom jeziku. Priedba je održana u petak, 27. svibnja, u svečanoj dvorani Akademije.

Knjigu je predstavio načelnik Instituta za povijest Mađarske akademije znanosti Antal Molnár

Autor knjige Dinko Šokčević i veleposlanik Ivan Bandić

Zamjenik predsjednika Vlade Republike Mađarske Tibor Navracsics i akademik Ferenc Glatz

Publici su se obratili ravnatelj Instituta za povijest pri MTA, bivši predsjednik Mađarske akademije Ferenc Glatz, veleposlanik Republike Hrvatske u Budimpešti Ivan Bandić. Knjigu je predstavio načelnik Instituta za povijest MTA Antal Molnár, a moderator priredbe bio je doravnatelj Instituta za povijest MTA Attila Pók. Kako su i govornici naglasili, unatoč osamstoljetnom mirnom suživotu dvaju naroda u istoj državnoj zajednici, samo je jednom došlo do oružanih sukoba, do današnjice nije objavljeno nijedno sveobuhvatno, opširno izdanje o povijesti Hrvatske. Istina, tijekom protekla dva desetljeća koja su prošla od osamostaljenja Hrvatske, u Mađarskoj su objelodanjeni pre-

gledi hrvatske kulture, umjetnosti i književnosti. S druge strane u Hrvatskoj prijevodi mađarskih književnih djela žive svoju renesansu, ipak nijedan od susjednih naroda ne poznaje kulturu i povijest svoga susjeda. Potpredsjednik Navracsics među ostalom sljedećim je riječima preporučio ovo izdanje: „Svijest pripadnosti, svijest zajedništva nam omogućava buduću opstojnost, jer kada je čovjek osamljen, zaklopljen, s vremena na vrijeme nestaje. Prvo kao društveno biće, potom kao biološko. Tomu slično i narod, kada postane osamljen, ako nema prijatelja, nestane. Prvo kao društvena zajednica, a zatim kao biološka. Takva izdanja, radovi jačaju nam sposobnost da stječemo prijatelje jer time ćemo i mi više upoznati susjedne narode, i na taj način moći ćemo opstati.“

Knjiga „Povijest Hrvatske od 7. stoljeća do današnjice“ napisana je na mađarskom jeziku i namijenjena mađarskom čitatelju. Povijesno izdanje plod je autorove dvadesetogodišnje djelatnosti i četverogodišnjeg istraživačkog rada. Poslije uvodnih misli, slijedi predstavljanje zemljopisnog položaja Hrvatske i njezinih regija, a potom pisac po razdobljima donosi povijest hrvatstva i Hrvatske, označava mjesta događanja, povijest prostora na kojem su živjeli Iliri, Rimljani te Slaveni.

Kako je načelnik Instituta za povijest Antal Molnár govorio, Šokčević s gledišta Krune Svetoga Stjepana ispituje hrvatsku povijest, a prostorno iz zagrebačke perspektive. U središnjici je zajednička hrvatsko-mađarska prošlost koja nije povijesna monografija međusobnih veza, nego povijest jedne države analizirana s gledišta međusobnih povijesnih odnosa. Mnogo je prostora posve-

ćeno primjerice razdoblju Anžuvina, borbi Zrinskih i Frankopana protiv Habsburgovaca ili ilirizmu.

Pri obrađivanju povijesti 20. stoljeća pisac uz prikazivanje sudbine hrvatskog naroda u vrijeme dviju Jugoslavija i Drugoga svjetskog rata čitateljima otkriva mnoge nepoznate ili krivo prikazane činjenice. Podrobno obrađuje „Hrvatsko proljeće“, ulogu Josipa Broza Tita u povijesti Hrvatske, raspad Jugoslavije i borbu Hrvatske za neovisnost. Posebno je poglavlje posvećeno povijesti Hrvata u Mađarskoj. „Naravno, kao svaka sinteza, i ova nosi na sebi pečat osobitih stajališta samoga autora, ali su ona iznesena u ovoj knjizi uz dužno poštovanje povijesnih vrela i temeljnih zakona zanata.“ (str. 846)

Sinteza povijesti Hrvatske protkana je i književno-kulturološkim prikazom. Mnoštvo je ulomaka književnih djela autora pojedinih razdoblja koji su djelatnošću utjecali na politiku, svijest naroda i čitatelja. Fotografiskim prikazom gradova, crkava i narodne umjetnosti zbližava čitatelju značajne crte hrvatske umjetnosti. Tisuću tristo godina povijesti Hrvatske, zabilježene na 846 stranica, kazalom imena i dodatkom, 160 crno-bijelih te 16 fotografija u boji, 20 zemljovida nakladom od tisuću primjeraka, objavila je izdavačka kuća Mundus novus.

Objavljenje knjige „Povijest Hrvatske od 7. stoljeća do današnjice“ poduprli su Ministarstvo javne uprave i pravosuđa Republike Mađarske, Ministarstvo kulture Republike Hrvatske, Hrvatska samouprava grada Budimpešte, Hrvatska manjinska samouprava XI, XIV. I V. okruga.

Kristina Goher

„Pjevaj, drugo, iz šokačke grane“

„Kad sa sebe skinem robu, / bečara pustim u sobu“
„Digni, Kajo, kraj od šlengeraja“

Matica hrvatska Ogranak Pečuh, Hrvatska samouprava sela Kukinja i tamošnji KUD Ladislava Matušeka 18. svibnja organizirali su koncert pod nazivom „Pjevaj, drugo, iz šokačke grane“ Ženske pjevačke skupine Šokice iz Osijeka. Priredba se održala u potpunome kukinjskom domu kulture, a nazočne, među njima i dr. Veru Erl, predsjednicu Udruge Šokačka grana, u sklopu koje djeluje Ženska pjevačka skupina Šokice, pozdravili su predsjednik Matice hrvatske Ogranak Pečuh Stjepan Blažetin i voditelj KUD-a Ladislava Matušeka, ujedno i predsjednik Hrvatske samouprave sela Kukinja Ivo Grišnik. Događaju je nazočila i generalna konzulica Ljiljana Pancirov.

Kukinjski koncert bio je zapravo i pred-

stavljanje prvoga nosača zvuka (CD) Ženske pjevačke skupine Šokice pod naslovom „Pjevaj, drugo, iz šokačke grane“. Bitno je napomenuti kako je sav prihod od prodaje Udruga šokačka grana namijenila kao dar Udruzi Moje dijete, koja okuplja roditelje djece oboljele i liječene od zloćudnih bolesti. Vesele Šokice oduševile su nazočne, a druženje je nastavljeno i nakon koncerta uz bogati stol i kuharsko umijeće Ive Grišnika. Uza Žensku pjevačku skupinu Šokice nastupio je i orkestar Šokačke grane te samičar Franjo Verić. Napomenimo kako Matica hrvatska Ogranak Pečuh ugovor o suradnji s Udrugom Šokačka grana ima od samoga osnutka te Udruge, a isti je ugovor potpisao lani i KUD Ladislava Matušeka iz Kukinja. -bpb-

Samostalna večer Kulturno-umjetničkog društva Ladislava Matušeka

Već se uobičajilo da Kulturna udruga „Ladislav Matušek“ i Hrvatska manjinska samouprava sela Kukinja u Uskrsu organiziraju nastup ili samostalnu večer Kulturno-umjetničkog društva Ladislava Matušeka. Tako je bilo i ove godine, 30. travnja. U kukinjskom se domu kulture okupio povećani broj znatizeljnika, Hrvata iz sela i okolnih naselja, te KUD-ovih prijatelja. Među njima i konzulica generalnog konzulata Katja Bakija, te predsjednik HDS-a Mišo Hepp. Nazočne je pozdravila članica KUD-a Milica Klaić Taradija koja je gledateljke vodila kroz cjelovečernji program. KUD-om upravlja Ivo Grišnik, a Društvo broji blizu tridesetak članova, te djeluje Pjevački zbor, Orkestar i Plesna skupina. Članovi su iz Kukinja, Semelja, Pečuha, Mišljena i drugih naselja. Svi se oni vole družiti, srijedom ići na probe, te putovati na mnogobrojne nastupe koje ima ovaj popularni KUD. KUD Ladislava Matušeka trostruki je dobitnik „izvršne“ kvalifikacije Saveza mađarskih zborova, orkestara i kulturno-umjetničkih društava (KÓTA). Programu je sudjelovao i KUD „Dubrava“ iz Semelja, čiji su članovi ujedno i članovi KUD-a Ladislava Matušeka.

Šokačka kuvarica

Šokačka kuvarica „Što su jeli naši stari u korizmi“ ukoričena je kulinarska tradicija Šokadije objavljena u korizmi 2011. godine kao prilog dnevnoga lista „Glas Slavonije“. Kiflice, gibanice, lokše, pogače, valjušci, rezanci, tačke, knedle, žganci, prova, papula, čorbe, trganci i mnoga druga tradicijska jela dio su Šokačke kuvarice „Što su jeli naši stari u korizmi“, u izdanju Glasa Slavonije.

– Što su jeli naši stari u korizmi bio je prvi program Šokačke grane Osijek s kojim se Udruga predstavila već 2005. g., na prijedlog Joze Jurušića. Predstavljanje gastronomskih šokačkih korizmenih slastica organizira se otada svake godine, a šestu obljetnicu predstavljanja šokačkog kulinarstva 2011. obilježili smo ukoričenjem recepata – kaže predsjednica Udruge mr. sc. Vera Erl, dodajući kako je naša dužnost očuvanje kulinarskih vrijednosti. Naime marljivost i mukotrpan rad naših Šokica i Šokaca, prostrana polja i izdašna zemlja omogućili su obilje blagodati na *astalima* i *sinijama* po našim selima. Poznato je da su Slavonci i Baranjski vrlo pobožni ljudi, koji su od davnina iskreno prigrlili katoličanstvo i crkveni nauk. I danas kada razvijamo

našu turističku priču, jedan od najvećih aduta jest ono u čemu će naši gosti uživati kada sjednu za stol dok se pokraj njih vrte kotlići, a pred njima je već poslužena pogača iz krušne peći. Takva neodoljivost prizora i okusa stvarana je iz naraštaja u naraštaj. Naša je dužnost očuvanje kulinarskih tradicijskih vrijednosti koje nas podsjećaju tko smo i odakle smo, baš kao i ova korizmena kuharica. Oduvijek su slavonsko-baranjski domaći proizvodi privlačili ljude, a sva današnja jela dio su kulinarskoga slijeda naših baka i djeđova oplemenjena novim idejama i predstavljena kao izvorni šokački specijalitet. Snaše Šokačke grane Anica Dragić, Ana Muhar i Ljubica Pilipović priredile su recepte za ukoričenje koje smo tiskali pomoću Glasa Slavonije.

Kuharica obuhvaća čak 64 recepta s toga širokog područja, gdje god su živjeli Šokci. Iako gotovo svako jelo ima nekoliko naziva (primjerice, čikmaci i rezanci), ovisno u kojem selu se priprema, sva su ova jela utkana duboko u svijest svakome tko je odrastao u Šokadiji.

-pripremila: bpb-

Trenutak za pjesmu

Krešimir Bagić

Veliki žuti suncokret

3.

trebalo bi srušiti zidove
gutače vatre plamena
gutače dima vremena
gutače reklama

govorim htio brezi
o zračnom prstenu
koji se uzdiže u nebo
dok ga oči traže po prašini

ako me čuješ budi kometa
ako ga vidiš ispruži ruke
postani nebeski otok

budi spokojan
neon je smrtna i mrtav
doći ćemo ti pješice
s rukama punim lišća
i rima

„Ja sam bager i buldožer koji ruje, kopa, čisti teren. Poslije mene doći će drugi koji će na očišćenom terenu graditi.“

(Marko Majstorović)

Hrvatski klub Augusta Šenoa 17. svibnja priredio je Književnu tribinu s vlč. Markom Bubalom. Na njoj je predstavljena knjiga vlč. Marka Bubala, naslova „Velečasni Marko Majstorović 1928–2004“ s podnaslovom *Prilozi istraživanju života i djelovanja*.

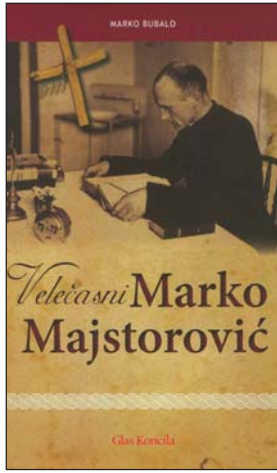
Knjiga je 2011. godine ugledala svjetlo dana u nakladi Glasa Koncila – Župe Presvetog Trojstva, Zagreb–Tordinci, u Biblioteci Ljudi i događaji. Uredio ju je Anto Pavlović.

Predstavljanje su svojim nastupom uljepšale članice Ženskoga pjevačkog zbora Augusta Šenoa, na čelu s Marijom Bošnjak, i gošća iz Hrvatske koju je ja sobom doveo autor knjige, a koja je otpjevala Ave Mariju

U sklopu predstavljanja Marko Bubalo naglasio je vrijednosti Hrvatskoga glasnika, tjednika Hrvata u Mađarskoj, što ga redovito prima i čita, prateći tako događanja iz života Hrvata u Mađarskoj, čestitajući ujedno 20. obljetnicu Hrvatskome glasniku. Istaknuo je kako rado dolazi u Pečuh te je zahvalio svima koji su ga svojom nazočnošću počastili te večeri u Hrvatskome klubu.

Vlč. Marko Bubalo od 1. srpnja 1973. župnik je u Tordincima. Mi Hrvati u Mađarskoj upoznali smo ga u razdoblju od 1991. do 1997. godine kao svećenika koji se brinuo o 30-ak tisuća prognanika u okolici Pečuha i šire u Mađarskoj (djelovao je na prostoru od Balatona do Mohača, a sjedište je imao u Pečuhu). Uz taj rad usko je surađivao s Hrvatima ovoga prostora, objavljuvao u našim tiskovinama, služio mise po hrvatskim selima. Godine 1997. se vraća, gradi razrušenu župu. Dobitnik je brojnih nagrada. Napisao je pet knjiga. U najnovijoj knjizi o velečasnom Marku Majstoroviću autor se prihvatio zabilježiti „sve znano i neznano“ o tome „slavonskom dobrotvoru“, o „slavonskom Stepincu“, izuzetnom svećeniku, pokretaču brojnih zanimljivih pothvata ne samo na pastoralnom nego i na društvenom, kulturnom, narodnom, dobrotvornom planu, koji svojim životnim putem svjedoči o nesebičnom zalaganju, kazala je profesorica Timea Bockovac predstavljajući autora i knjigu, te dodala kako je knjiga napisana vrlo ljudski, bez patetike osim prepoznatljivoga stila i jezika pa i humora koji se krije unutar korica. Posebno je istaknutom čine prilozi: slike, fotografije, čestitke izražene crtežima, osobna sjećanja, dopisi, razglednice, posvete, članci, zapisnici, tekst oporuke.

Za vlč. Marka Majstorovića kazuju kako je bio jednostavan, istinski svećenik, prijatelj, brat. Bio je onaj koji je uvijek tražio načina da pomogne, da da onaj prvi znak nade svakome koji je od njega nešto tražio. Autor knjige vlč. Marko Bubalo učinio je veliki mozaik različitih događanja iz Markova života iz kojih se ne iščitava samo Markov život, njegova biografija

nego i mnoštvo odnosa između Crkve i društva i u samom društvu, između različitih institucija u Crkvi, što daje istinsku sliku koju želimo uvijek čuvati u svojem spomenu da je ponajprije riječ o svećeniku široka srca, otvorenog za svakog čovjeka.

„Vlč. Marko Bubalo predstavio nam je jednoga velikoga svećenika. Taj je čovjek volio svoje svećeničko zvanje, Katoličku crkvu kojoj je pripadao svim srcem, i taj je čovjek volio svoj hrvatski narod kojemu je bio odan i služio mu svim srcem“, rekao je jednom prilikom recenzent knjige Mato Artuković, i dodao pri tome kako je malo knjiga koje svećenik posvećuje svećeniku. Ako hoćemo Katoličku crkvu kao uglednu instituciju, onda molim vas svećenike da svoje intelektualne sposobnosti upotrijebite u povijest pa slijedite vlč. Marka Bubala.“

Uz ukoričenu knjigu tu je i DVD s dokumentarnim filmom „Slavonski dobrotvor“ autora Krunoslava Tomaševića koji je snimljen u produkciji HRT-a 1994. godine, te sopranistica Marina Kozina iz Nuštra uz glasovirsku pratnju Tamare Krajnović, prof. i sopranistica Marijana Matijević iz Osijeka uz glasovirsku pratnju Eve Kirchmayer Bilić iz Zagreba.

-bpb-

Iz povijesti Hrvatskoga glasnika

U prolazu

I u doba marksističko-lenjinističke narodnosne politike odnarođivanje se vršilo maltene veselo. Za ilustraciju ove tvrdnje iz športske rubrike današnjih novina prenosim dio osvrt na povijest jednog prvoliškog nogometnog kluba. Međutim, javio se jedan problem. Prema imenima koja su bila upisana u osobnim iskaznicama, mnogi bijahu stranci. Zato je zasjeo savjet mudraca i održano je pokrštanje. Ali novim igračima nisu kumovi birali novo ime već uglavnom oni sami. Doduše, nekima je klupski liječnik dao novo ime. Tako su braća Dujmov postala Dunai, Rapić je postao Rádi, Petrešević Pécsi, Frepan Faludi, Valdek Vári, Csupák je postao Csinos, Zelenik Zengői i Glück (danas ugledni prvoliški trener) postade Garami.

Eto tako list prepričava veseo događaj pokrštanja iliti davanja novog prezimena. (Kršteno ime nogometaša ionako je već bilo mađarsko.) Najprije bijahu to „športska“ imena koja su zatim postala i „službena“ tj. upisana su u osobne iskaznice nogometaša.

Danas bi se moglo postaviti najmanje dva pitanja:

a) Neosporno da su geni pokrštenih igrača ostali isti, a da li su sa novim prezimenom, koje nije bilo „strano“, postali bolji nogometaši?

b) Da se slučaj desio u nekoj susjednoj zemlji sa jednom drugom nacionalnom manjinom, da li bi ga isto tako vedro prepričali?

Stipan Filaković
(Hrvatski glasnik 1997/4)

Dvi gradišćanske režiserke amaterskih kazališnih grup u Hrvatskom Židanu i Petrovom Selu: sliva Jadranka Tot i Ana Škrapić-Timar

Završna konferencija projekta P2P

U Križevcima je 28. travnja održana završna konferencija projekta P2P Heritage, te su predstavljene sve aktivnosti provedene u sklopu projekta, započetog početkom svibnja 2010. godine.

Grad Križevci nositelj je projekta P2P Heritage „Ljudi ljudima – Zajednička kulturna i povijesna baština pogranične regije Križevci–Pečuh“, te usklađuje suradnju svih projektnih partnera. Radi se o projektu čija je ukupna vrijednost 112.172,00 eura, a koji sufinancira Europska Unija s 85% sredstava kroz program pretprijetne pomoći (IPA) u sklopu prekogranične suradnje Mađarska–Hrvatska. Uz Križevce kao nositelja projekta, u projektu sudjeluju: pečuška Hrvatska samouprava, Općina Kalnik i pridruženi partner Pučko otvoreno učilište Križevci.

Pozdravne su riječi uputili župan Koprivničko-križevačke županije Darko Koren,

načelnik grada Križevaca Branko Hrg, načelnik Općine Kalnik Božidar Kovačić te u ime mađarskog partnera, pečuške Hrvatske samouprave, njezin dopredsjednik Stjepan Blažetin. On je naglasio kako su ovakvi projekti važni jer omogućuju „našoj asimilacijom pogođenoj zajednici čuvanje svoga jezika i nacionalnog identiteta. Važno je da pedagozi, znanstvenici, a možda prije svega i svi mladi upoznaju domovinu svojih predaka, našu matičnu zemlju, Hrvatsku, da steknu ovdje prijatelje, da se obogaćuju novim saznanjima o našoj zajedničkoj prošlosti. Nadam se kako današnjim danom nećemo zauvijek zatvoriti vrata koja su tek odškrinuta, već će se naša suradnja nastaviti. U ime Hrvatske samouprave grada Pečuha zahvaljujem partnerima za nesebično zalaganje u ostvarivanju ovoga projekta.

Cilj je projekta tijekom 12 mjeseci njegova trajanja bio povezivanje učenika, studenata, profesora, stručnjaka i ostalih građana Križevaca i okolice s onima u Pečuhu radi očuvanja zajedničke povijesne i kulturne baštine. Priredjen je niz kulturnih i povijesnih manifestacija, interaktivne radionice, simpoziji, učenje jezika, izložbe, festivali. U sklopu razmjene učenika naši pečuški gimnazijalci boravili su pet dana u Križevcima. O projektu su govorili njegov voditelj Darko Masnec,

U ime pečuške Hrvatske samouprave, o značenju projekta govorio je njen dopredsjednik Stjepan Blažetin

Antonija Bedeniković, programska i komunikacijska službenica, Zdenko Balog, povjesničar, Zoran Vrhovec, profesor, Marina Vidović, profesorica, a uz njih i ravnatelj Hrvatske škole Miroslava Krležje iz Gabor Győrvari koji je sa svojom školom uvelike pridonio uspješnom završetku projekta. Razgovaralo se i o uspostavi suradnje između hrvatskih i mađarskih povjesničara i znanstvenika, razmjeni hrvatskih i mađarskih učenika te iskustvima u prekograničnoj suradnji u obrazovanju.

bpb

Hrvatski dan u Pečuhu

U organizaciji Hrvatskoga kluba Augusta Šenoe i Ženskoga pjevačkog zbora Augusta Šenoe, u Pečuhu se 12. lipnja organizira Hrvatski dan koji će biti održan u crkvi Svete Elizabete u Kertvarošu, župi svećenika Franje Pavlekovića. U 16 sati počinje misa koju predvodi velečasni Franjo Pavleković, a misu će pjevati Ženski pjevački zbor Augusta Šenoe uz kantorsku pratnju na orguljama Anice Posavac. Nakon mise, s početkom u 17 sati, na prostoru ispred spomenute crkve započinje folklorni program u kojem sudjeluju: Podmladak KUD-a Tanac; KUD Marica iz Salante; Ansambl Baranja; KUD Tanac i Orkestar Vizin. Nakon folklornoga programa slijedi druženje i nevezano veselje u dvorištu crkve.

Završna konferencija projekta izradbe Krovnog plana turizma za prekogranično područje (HU-HR RTPP)

Sredinom ožujka, u konferencijskoj dvorani kaniškog kampusa Sveučilišta Pannon održana je završna konferencija projekta izradbe Krovnog plana turizma za prekogranično područje Mađarska–Hrvatska (HU-HR RTPP). Datum konferencije ujedno je bio i zadnji dan provedbe projekta koja je počela 9. ožujka 2010. godine.

Sudionike su između ostalih pozdravili i dr. Zoltán Birkner, voditelj Obrazovnog središta kaniškoga Sveučilišta Pannon; Nóra Bartha, programski menadžer u Upravljačkom tijelu za IPA prekogranični program Mađarska–Hrvatska; i Diána Rózsa, voditeljica Zajedničkog tehničkog tajništva Mađarska–Hrvatska. Tijekom konferencije predstavljena je povijest izradbe Krovnog plana, počevši od inicijalne ideje Radne skupine iz 2006. godine pa sve do završetka projekta 8. ožujka 2011. Više od 120 sudionika konferencije mogli su čuti prikaze stanja turizma s mađarske i hrvatske strane programskog područja, te o rezultatima jednogodišnjeg usiljenog rada na razvoju plana regionalnog turističkog proizvoda. Projekt izradbe regional-

noga Krovnog plana turizma zajednički su proveli dva partnera s mađarske strane: Sveučilište Pannon, kaniški kampus kao Glavni korisnik, i pečuško Središte za regionalna istraživanja Mađarske akademije znanosti; i dva hrvatska partnera – osječka Regionalna razvojna agencija Slavonije i Baranje i čakovčka Razvojna agencija. Nakon završetka projekta, nastali strateški dokumenti proći će tijekom razmatranja bitnih programskih struktura, te potom biti uklopljeni u strukturu postojećih programskih dokumenata kako bi bilo moguće objaviti poziv na dostavu projektnih prijedloga za ostale aktivnosti iz područja turizma ili za Područje djelovanja 1.2 (Održiv turizam na području rijeka Mure, Drave i Dunava). Sve aktivnosti planiranih projekata morat će biti u skladu s jedinstvenim regionalnim planom za razvoj turizma (Područje aktivnosti 1.2.1 Izradba plana regionalnog turističkog proizvoda) kako bi im mogla biti dodijeljena sredstva iz Programa. Objava Poziva na dostavu projektnih prijedloga očekuje se u jesen 2011, znakovito u listopadu.

-hg-

Pomoć iz Pečuha

Organiziranjem Hrvatske manjinske samouprave, 18. svibnja u serdahelsku osnovnu školu stigao je Jozo Savai, voditelj KUD-a Tanac iz Pečuha, kako bi pomogao u učenju hrvatskih plesova. Voditelj je sudjelovao na satu plesa, podučavao korake pomurskih i međimurskih plesova te pomogao u sastavljanju koreografije.

U serdahelskoj odgojno-obrazovnoj ustanovi uvijek se podučavao ples, nekada u okviru kružoka, a sada se to provodi unutar osnovne umjetničke škole. Podučavanje plesa odvija se u tri skupine, većim se dijelom podučavaju moderni plesovi. Dok se prije nekoliko desetljeća više pozornosti posvećivalo narodnome plesu, sada su za djecu omiljeniji suvremeni stilovi. Posljednjih se godina ponovno javila volja za narodnim plesom, ali mladim učiteljicama već nedostaju stručni materijali, pa je u tome željela pomoći manjinska samouprava. KUD Tanac pozvan je u Serdahel na nastup, tako je uspostavljena veza s voditeljem i zamoljen je za pomoć. Inače Tanac već

Dječaci imaju teži zadatak

Uče se koraci

više od dvadeset godina nije nastupao u Pomurju.

Učenici četvrtog i petog razreda s radošću su očekivali učitelja plesa Savaija i pratili ga u plesu, brzo su se upoznali, voditeljevo veselje i humor odmah su prešli i na djecu. Od 14 sati, s malom stankom, plesalo se do 16 sati. Čika Joža, kako su ga djeca zvala, predstavio je korake pomurskih i međimurskih plesove, te je na kraju sastavljenu dio koreografije. Iako su se djeca vrlo umorila, čika-Jožin posjet rado bi primili i nadalje.

– Sretan sam da je bilo takve inicijative, i meni je to opet nova prilika da podučavam međimurske plesove jer ipak sam uhodaniji u baranjske i bačvanske plesove. Pokušao sam serdahelskim učiteljicama i djeci predati sličnu koreografiju koju smo mi onomad učili od koreografa dr. Ivana Ivančana, to su međimurski plesovi, kao što su „Došla sam vam, japa, dimo“, „Lepe naše senokoše“. U prošlosti sam više radio s djecom, nažalost, ima

sve manje djece i sve manje njih voli narodni ples, no mislim da mnogo toga ovisi i o školi, o nastavniku koliko može predati ljepotu i šarolikost narodnih plesova. Uživao sam sa serdahelskom djecom, nije bilo teško, djeca su bila oduševljena, bila im je neka novost i slušala su me, malo smo se i šalili, pokazao sam im neke kompliciranije plesove, bilo mi je jako drago. Serdahelska škola je prekrasna, odiše hrvatskom kulturom, svi dobro govore hrvatski, čak i kuharice, ima vrlo dobrih uvjeta i za učenje plesa, prostorija s ogledalom idealna je za ples. Nadam se da će još biti prilike da odlazim u tu ustanovu – rekao nam je g. Savai nakon plesa.

KUD Tanac stiže u Serdahel 26. lipnja, tada će predstaviti plesove hrvatskih regija. Bit će to prilika i za djecu da se bolje upoznaju s hrvatskim narodnim plesovima. Tanac se ovoga ljeta sprema i u Francusku, te će organizirati plesni tabor od 23. do 26. lipnja u Orfju.

Beta

SANTOVO – Pošto je dovršena izgradnja novog vrtića i učeničkog doma u Santovu, u utorak 7. lipnja. INVESTMENT KFT. iz Kapošvara pokreće tijekom tehničkog pregleda i primopredaje zgrade. Na sastanak koji će se održati u Santovu s početkom u 13 sati uz predstavnike spomenute tvrtke sudjelovat će predstavnici izvođača radova (AKTIV KFT-a sa sjedištem u Hajošu) i Hrvatske državne samouprave, vlasnika i budućeg održavatelja zgrade.

LUKOVIŠĆE – U sklopu IPA projekta, prekogranične suradnje Mađarska–Hrvatska, kako kaže Anica Popović Biczak, pedagoginja osnovne škole u Lukovišću, ostvarena su sredstva za dva važna projekta čiji je sudionik i lukoviška osnovna škola. Riječ je o projektu Škola u prirodi između lukoviške, daranjske i čoknjavišontske škole sa školom u Suhopolju. Cilj je projekta upoznavanje Parka prirode Papuk i Nacionalnog parka Dunav–Drava. Drugi se projekt temelji na dvojezičnosti i razmjeni učenika između lukoviške i gradinske škole. Naime učenici 5–6. razreda boravit će jedni kod drugih. Cilj je lukoviške škole postizanje što bolje komunikacijske sposobnosti djece i olakšavanje polaganja jezičnog ispita osnovnoga stupnja iz hrvatskoga jezika.

KISKUNHALAS – U Kući čipke u bačko-kiškunskom Olašu (Kiskunhalas), 29. travnja, svečano je otvoren XII. međunarodni festival čipke, koji je ostvaren u organizaciji Javne zaklade olaške čipke. Svečanom otvorenju nazočila je i Katja Bakija, konzulica za kulturu Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu. Ove je godine posebno predstavljen Vijetnamski vez i izložba čipke. Osim brojnih domaćih izlagača, predstavili su se čipkari iz Engleske, Češke, Francuske, Hrvatske, Njemačke, Rusije, Austrije, Slovenije i Srbije. Posebna je pozornost ove godine posvećena antičkoj čipki. Hrvatska je predstavljena paškom čipkom, radovima paških čipkara. Priredjen je i međunarodni prikaz izradbe čipke, a u popratnom programu uz druge sudjelovao je i Orkestar „Poklade“ iz Mohača.

BEČ – Hrvatski akademski klub poziva na Hakovski večer skupa sa Slavistikom u Beču, 9. junija, u četvrtak, početo od 20 uri u bečki Hrvatski centar (Schwindgasse 14) na diskusiju Gradišćansko-hrvatski identiteti, na temelju hrvatskih novina. Predavač je mag. Marin Berlaković.

BUDIMPEŠTA – Po prihvaćenom programu Zajednice hrvatskih umirovljenika, 18. svibnja u budimpeštanskoj Hrvatskoj školi održan je redovit susret. Tom su prigodom učenici škole priredili kratak kulturni program i proslavili su se imendani, rođendani.

Gimnazijalci jedanaestoga razreda u Pomurju

Dok su maturanti u velikoj tremi od početka svibnja, ostali gimnazijski razredi uživaju u zajedno provedenim danima. Za pisмениh maturalnih ispita razredi organiziraju izlete. Jedanaesti razred HOŠIG-a iz Budimpešte ovaj put je odlučio posjetiti Pomurje, naime nije mogao odbiti srdačan poziv učenika Stjepana Horvata i njegove obitelji. Tako su učenici s razrednicom Mirjanom Karagić boravili u Serdahelu 2–3. svibnja.

Jedanaesti razred kod obitelji Horvat u Serdahelu

Šarolika je zajednica 11. razred – kazala je razrednica gđa Karagić – ima ih iz raznih mjesta, iz Budimpešte, Bosne i Hercegovine, Vojvodine, Baške, Dubrovnika i dvoje iz Zale, baš iz Serdahela, odnosno jednoj učenici baka i djed također žive ondje. Djeca više borave u velegradu, pa su imali želju da se odlazi na selo, a obitelj Horvat je ponudila mogućnost smještaja, razred nije velik, mogli su svi spavati u jednoj kući.

Inače 11. razred ljubitelj je prirode, a mnogi su i ljubitelji konja. Stjepanov se otac bavi konjogojstvom, pa je cijeli razred imao mogućnosti da se upozna s konjima, da se vozi konjskim zapregama po selu, te da jaše. Nije izostalo ni srdačno gostoprinstvo, u obiteljima serdahelskih učenika ugošćen je cijeli razred, kod Stjepana Horvata, Vivijena Markana i kod starih roditelja Sintije Nađ.

Stjepan Horvat stariji u Fedakovoj kuriji održao je tzv. sat povijesti, preko povijesti konjogojstva u Mađarskoj, odnosno uzgoja lipicanaca. Razred se upoznao sa Serdahelom i Kanižom, tako su dobili mali uvid u pomurski kraj.

Razred još ovoga ljeta može bezbrižno provesti ljeto zajedno, pa će u kolovozu imati maturalno putovanje u Dubrovnik, što je već tradicionalno u budimpeštanskom HOŠIG-u, zatim se polako može razmišljati o daljnjem školovanju. Njihova razrednica nije zabrinuta, kako kaže, u gimnaziji se tijekom četiri godine priprema na maturu, ako se radi neprekidno, znanje će sazreti. Nekoliko njih je i ove godine imalo vrlo uspješne rezultate na natjecanju OKTV, Fružina Füzesi osvojila je prvo, a Marko Rus drugo mjesto. Profesorica se nada da će to iduće godine pokušati još nekoliko njih.

Renata Velin bila je oduševljena dvodnevnim izletom u Serdahelu:

– Prekrasan je kraj, svi smo iznenađeni i oduševljeni kako je razvijena Serdahel i koliko je ureden, čist. Kod obitelji Horvat i kod svih drugih bilo je jako lijepo, bili su svi veoma ljubazni. Svi smo vrlo zahvalni našem prijatelju Stjepanu, koji je vrlo dobar naš suučenic, svi ga jako vole u razredu, uvijek je uslužan, vrlo je povjerljiva osoba i dobronog srca.

Beta

Serdahelski učenici družili se s vršnjacima u Murskom Središću

Treći put su učenici serdahelske osnovne škole sudjelovali u projektu „Upoznajmo naš grad“ u Murskom Središću. Suradnja između dvije ustanove nastala je posredstvom draškovečke osnovne škole, prijateljske ustanove. Sebastijan Mihović, učenik 7. razreda, Angela Balla, učenica 8. razreda, i Erika Balažin Meggyesi, knjižničarka serdahelske škole, 20. svibnja proveli su cijeli dan u osnovnoškolskoj ustanovi u Murskom Središću.

U radionici za izradbu roga

Projekt osnovne škole u Murskome Središću provodi se zato da se upoznaju popijevke, glazba, ples i umalo zaboravljene igre toga mjesta i ljudi, a osnova je čitavoga projekta međunarodna suradnja učenika i kreativno učenje preko stvaralačkog rada. U projektu su sudjelovali učenici sedam međimurskih škola te učenici iz Lendave i Serdahela. Program je započeo razgovorom o starim popijevkama i plesovima o kojoj temi i o kulturnom amaterizmu toga gradića govorio je Franjo Liklin, dugogodišnji voditelj folklorne sekcije KUD-a Mura. Nakon intervjua učenici su krenuli na orijentacijsko trčanje po gradu gdje su na pojedinim nadzornim točkama morali odgovarati na pitanja vezana za ovogodišnju temu. Nakon objeda, u 14 sati, krenule su radionice. Učenici su sudjelovali u folklornoj, glazbenoj, dramskoj, likovnoj, biološkoj, novinarskoj i knjižničarskoj skupini. Roditelji su podučili sudionike na izradbu svirala od vrbe te stolčace i lampaše od biljke setinca, kakve su često sami u igri u prirodi izrađivali. Članovi biološke skupine na zanimljiv način prikazali su kako nastaje zvuk i glas i kakve se fizičke aktivnosti događaju pri pjevanju. Likovna je skupina slikala svirale koje su izrađivali na glazbenoj radionici. Novinarska skupina pratila je sva događanja i izradila bilten, a sudionici glazbeno-dramsko-folklorne radionice osmislili su čitav program. Na kraju programa predstavljeni su uspjesi pojedinih radionica. Serdahelska su djeca sudjelovala u glazbenoj radionici, naučila pjesmu „Kličić, kličić, tiček“ i malu koreografiju međimurskih plesova. Ravnateljica domaće ustanove Marija Trstenjak izrazila je želju za prisnijom suradnjom sa serdahelskom školom, naime prilikom projekata pronađene su mnoge zajedničke točke starih tradicija. Gđa Meggyesi, koja je i dopredsjednica Hrvatske manjinske samouprave u Serdahelu, smatra dobrom zamisli proširivanje suradnje, naime u Središću je pronašla niz mogućnosti za daljnju suradnju. Zajednička hrvatska tradicija pokazala se i u izradbi igračkica, naime knjižničarka ponovno se susrela s igračkama koje su se nekada izrađivale i u našem Pomurju.

Angelika je imala velik uspjeh u poznavanju međimurskih pjesama, a Sebastijan u izradbi roga. U Serdahel su se vratili s mnogo lijepih uspomena.

b.

Natjecanje u kazivanju proze i poezije

Iz HOŠIG-ova Školskoga glasnika

Pedesetak se učenika okupilo 13. travnja u knjižnici naše škole od učenika nižih razreda osnovne škole do gimnazijalaca, maturanata. A sam događaj bio je tradicionalno natjecanje u kazivanju proze i poezije na hrvatskom jeziku, u organizaciji školskog aktiva hrvatskoga jezika. Kao i uvijek, učenici i njihovi nastavnici i ovoga su se puta s velikim uzbuđenjem pripremali za u pet kategorija prire-

đeno natjecanje: posebno učenici 1–2, 3–4, 5–8, 9–10. i 11–12. razreda. Prosudbeni je odbor mogao biti doista zadovoljan odabirom stihova, naime među izabranim autorima podjednako su bili klasični pjesnici kao i zastupnici suvremenoga hrvatskog naraštaja pjesnika. Natjecanje je ukazalo i na poznavanje hrvatske književnosti, hrvatskoga pjesništva naše mladeži.

Rezultati natjecanja: Kategorija 1–2. razred

- I. Maja Šindik 2. r.
II. Sofija Foltin 1. r.
III. Milena Marinković 1. r.

Kategorija 3–4. razred

- I. Enik Kónya 3. r.
II. Fružina Vneki 4. r.
III. Barnabaš Babik 4. r.

Kategorija 5–8. razred

- I. Cintia Parádi 5. r.
II. Dorka Parádi 5. r.
III. Greta Kühne 5. r.

Kategorija 9–10. razred

- I. Inez Kvarda 10.b
II. Laura Tišleric 9. r.
III. Virág Gombor 10.a

Kategorija 11–12. razred

- I. Fružina Füzesi 11.b
II. Marko Šteiner 12.b
III. Elizabeta Ábrahám 11.a

Posebne nagrade za interpretaciju stihova dodijeljene su ovim učenicima: Šari Novak (9. r.), Móniki Szabó (11.a) i Grgi Pavle koviću (11.a).

Iz HOŠIG-ovog Školskoga glasnika

Izradila: Dijana Kovačić
iz Fičehaza

Pirati s Kariba: Nepoznate plime

Nova saga o piratskom kapetanu Jacku Sparrowu koji susreće zagonetnu ženu iz svoje prošlosti i strašnog kapetana Crnobradoga.

Otputovavši u London u nastojanju da svoga starog prijatelja Gibbsa (K. McNally) spasi od vješanja, Jack Sparrow (J. Depp) završava u rukama engleskoga kralja, koji mu u zamjenu za život ponudi ekspediciju predvođenu kapetanom Barbossom (G. Rush), u nastojanju pronalaska „Fontane mladosti“.

Pobjegavši kraljevskoj straži, Jack doznaje da se netko u Londonu koristi njegovim identitetom radi pronalaska posade za brod. Tragajući za varalicom, Jack pronalazi svoju staru ljubav Angelicu (P. Cruz) s kojom uskoro u bijegu pred stražarima završava na brodu ozloglašenoga gusara Crnobradoga (I. McShane). Crnobradi prisiljava Jacka da se pridruži njegovoj posadi u potrazi za dragocjenom fontanom koju osim Barbosse nastoje pronaći i Španjolci... Tako bi ukratko glasila priča posljednjeg (četvrtog) nastavka jednog od najuspješnijih serijala u povijesti kinematografije (Pirates Of The Caribbean – On Stranger Tides) u režiji Roba Marshalla. U ovom akcijskom filmu što ga odlikuju pustolovina, komični elementi, fantastičnost i spektakl, nastavlja se saga o gusarima s Kariba i o neodoljivom Jacku Sparrowu s izvrsnim Johnnyem Deppom u glavnoj ulozi. Film je izdan 2011. godine i traje 141 Minutu; režirao ga je Rob Marshall.

Hrvatski dan i biciklistički izlet

Hrvatska manjinska samouprava grada Kalače u okviru Hrvatskoga dana, u subotu, 14. svibnja 2011, organizirala je cjelodnevni biciklistički izlet u Meszes za učenike, i njihove roditelje, koji u Katoličkoj ustanovi pohađaju nastavu hrvatskoga jezika – izvijestio nas je ukratko predsjednik Bariša Dudaš, ujedno i glavni organizator priredbe. U odmaralištu nadbiskupije u Meszesu prijepodne organizirana je igraonica za djecu, natjecanje pod naslovom „Tko zna više o Hrvatskoj?“ i u raznim drugim vještinama. Nakon zajedničkog ručka, susret je popodne nastavljen podučavanjem hrvatskih narodnih plesova i pjesama pod vodstvom Monike Šipos i Đure Mirkovića, te plesačnicom uz posredovanje Plesnoga kruga „Veseli Raci“, a kako svjedoče fotografije koje su nam poslali organizatori, bilo je doista zabavno i veselo. Nakon zatvaranja uspješnog programa u 18 sati, uslijedio je povratak domovima u Kalaču.

S. B.

Foto: Organizatori

BAČKA-SANTOVO

Sjednica Županijske hrvatske samouprave

Za ponedjeljak 6. lipnja sazvana je sjednica Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije. Na redovitoj sjednici, koja će se ovom prigodom održati u prostorijama Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma u Santovu s početkom u 14 sati, raspravljat će se o izmjeni proračuna Županijske hrvatske samouprave za 2011. godinu, o pripremama za popis pučanstva 2011. godine, te o raznome.

DUŠNOK

Prigodni program Rackih Duhova

Samouprava naselja i Hrvatska manjinska samouprava u Dušniku suorganiziraju već tradicionalnu priredbu „Racki Duhovi“ u okviru koje se 12. lipnja, s početkom u 17 sati u seoskom parku na Bari priređuje prigodni kulturni program u kojem nastupaju: Društvo „Dobra“ iz Poljske, Hrvatski izvorni pjevački zbor iz Dušnoka, Dječja plesna skupina „Dušenici“, Dječja skupina „Hétszínvirág“ iz Dušnoka, Pjevački zbor iz Vršende, Dječja skupina „Hétszínvirág“ iz Kalače, Tamburaški sastav „Danubia“, Romska skupina, Pjevački zbor „Pravi biser“, Pjevački zbor „Biser“ i Omladinska plesna skupina „Dušenici“ iz Dušnoka.

SEGEDIN – U organizaciji Hrvatske manjinske samouprave grada Segedina, Hrvatsko-mađarskog društva Andrije Dugonića i Đomođske knjižnice, u petak, 3. lipnja, u 17.30 sati u dvorani za časopise narečene knjižnice predstavlja se knjiga dr. Ladislava Heke naslova Osamstoljetno mađarsko-hrvatsko državno zajedništvo s posebnim naglaskom na Hrvatsko-ugarsku nagodbu. Publiku pozdravlja Josip Vrbošić, profesor Sveučilišta u Zagrebu, o knjizi govore Slaven Bačić, predsjednik Hrvatskoga nacionalnog vijeća Republike Srbije, i Tomislav Žigmanov, hrvatski književnik, publicist, ravnatelj Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata, suizdavač. Predstavlja se i udžbenik za geodeziju suautora Miljenka Lapainea i Dušana Marjanovića s naslovom Uvod u primijenjenu geometriju – zemljomjer.

LETINJA – Hrvatska samouprava uza sufinanciranje Hrvatske manjinske samouprave Zalske županije 4. lipnja na jezeru Tolmač (Kistolmacsa) organizira Pomurski piknik. Priredba svake godine okuplja manjinske samouprave, hrvatske civilne organizacije na druženje, zajedničko kuhanje, a ove će se godine skupine predstaviti i s kratkim programom.

Kisežani na Danu Općine Orehovica

Naselja Orehovica, Podbrest i Vularija pripadaju Općini Orehovica u Međimurskoj županiji. Dan Općine Orehovica obilježava se 21. maja. Na ov dan je bila održana prva konstituirajuća sjednica Općinskoga vijeća Općine Orehovica. Na ovoljetno svečevanje pozvani su bili i predstavnici Hrvatske manjinske samouprave iz Kisege, pod predsjedničkim vodstvom Šandora Petkovića, i pjevački zbor „Zora“, pod peljanjem Imre Haršanijija.

Kisežani u školskoj auli

Šandor Petković, predsjednik HMS-a, u Kisegu i glavni organizator putovanja

Domaćini, ki su časní gosti bili ljetos na Hrvatskom balu u Kisegu, bogatom „južinom“ su čekali svoje prijatelje iz Ugarske. Još dopodne Branko Sušec, predsjednik Općinskoga vijeća, istodobno i direktor orehovičke osnovne škole, je na kratku šetnju invitirao svoje goste kroz naselje. Na kraju šetnje gosti su posjetili novu školsku zgradu ku su kroz tri ljeta „doprímili pod krov“ – pod novčanim podupiranjem EU. Novo školsko ljeto ovdje će početi 288 učenikov, od kih 50% pripada romskoj manjini.

Usput je dospio autobus s HKD „Medimurje“ iz Ljubljane. Općinski načelnik Franjo Bukal pred objedom je pozdravio sve nazočne i pozvao je goste na zajedničko svečevanje, koje je počelo u pol tri s mašom i prošecijom u crikvi Blažene Divice Kraljice u Podbrestu. Velečasni Damir Slamek mašu je ponudio za blagoslov i mir, za slogu i jedinstvo. Svetačno otvaranje Društvenoga doma i prostorija ognjogasnoga spremišća u Podbrestu počelo je iza 15 uri, a za nekoliko minutov prostorije su prikdane svečanoj sjednici Općinskoga vijeća.

Na otvorenoj sjednici Branko Sušec i Franjo Bukal, općinski načelnik Općine Orehovica, su predstavili najnovije (već spo-

menute) projekte i druge posle na području Općine kot biciklistički put, komunalna infrastruktura, kulturni život itd. Sjednicu je nastavio kulturni program, kojega su počeli domaćini. KUD „Fijolica“ najvažnijem ciljem si drži očuvanje lokalne tradicije i narodnih običajov. Tamburaška sekcija je i ovput oduševila publiku, kao i orehovička dica sa svojim recitalom. Kisešku Hrvatsku manjinsku samoupravu zastupala je „Zora“. Naši jačkari su u svom repertoaru predstavili gradišćanske jačke isto tako kao međimurske, ke su za ovu priliku zavježbali. HKD „Medimurje“ iz Slovenije je pokazalo svoje žetvene običaje uz pratnju tamburašev. Folklorni blok su zatvorili tančoši domaće „Fijolice“ s međimurskimi tanci.

Program je nastavljen pod vedrim nebom združenom vježbom ognjogascev iz područja Općine Orehovica. Po završetku vježbe pogošćeni su bili svi gosti i uzvaniki u prostoriji Društvenoga doma u Podbrestu, uz glazbu i lovački gulaš. Medjusobno druženje omogućilo je da kontakti i nadalje ostanu živi. Na ponovni susret Kisege čeka svoje prijatelje morebit još ovo ljeto .

Marija Fülöp Huljev

Zajednička ognjogasna vježba iz područja Općine Orehovica

Matarski sastanak 1959–2011

Susret nakon 52 godine

Među najljepše susrete u našem životu spadaju sastanci raznih školskih naraštaja, posebno maturski sastanci koji okupljaju naraštaje naših dviju gimnazija, napose pak naše desetljećima jedine gimnazije u Budimpešti i do 1993. godine zajedničke ustanove Hrvata i Srba u Mađarskoj. Iako su se uobičajili maturski sastanci povodom okruglih obljetnica, neki od starijih naraštaja okupljaju se svake godine. Obiteljsko ozračje koje je nekada krasilo naraštaje naših gimnazijalaca i maturanata iz raznih krajeva i naselja Mađarske nije prestalo, prati ih do danas.

Tako su posljednji usporedni naraštaji maturanata Hrvatsko-srpske (Srpsko-hrvatske) učiteljske škole i gimnazije u Budimpešti iz 1959. i 1960. godine, u subotu, 28. svibnja, ove godine održali sastanak u Santovu. Kako nam reče jedan od glavnih organizatora Stipan Šibalin, i prije su se okupljali prigodom važnijih okruglih obljetnica, ali već treću godinu zaredom sastaju se svake godine. Nakon susreta održanog 2009. u Budimpešti, u povodu 50. obljetnice mature, zatim susreta 2010. u Mohaču, ove godine sastali su se u Santovu. Susretu se odazvalo 12 bivših maturanata naše učiteljske škole i gimnazije, a domaćini su bili Marica Velin i Marica Šokac.

Nakon prijedpodnevnog okupljanja prisjetili su se onih vršnjaka koji više nisu među nama. Na mjesnom groblju zajednički su položili cvijeće na grob Branka Filakovića i Marije Velin, a u hrvatskoj školi kod spomen-ploče Stipana Blažetina. Zatim su posjetili znameniti dvorac na Karapandži i velebni Gospin kip na santovačkoj Vodici. Zajednički ručak, pravi bački fiš priređen je na ribnjaku kod Mate Pekanova. Nakon ručka druženje je nastavljeno u đačkom domu hrvatske škole uz dobru kapljicu vina i domaće kolače, a najviše se prebiralo po uspomenu iz zajedničkoga đačkog doba. Stare fotografije, priče o

zgodama i nezgodama đačkih dana bile su prigoda za prisjećanje, šalu, međusobno peckanje i vedro raspoloženje. Posebno je bio dirljiv susret s Justinom Petromarkov iz Pomaza, koja je nakon 52. godine prvi put došla na maturski sastanak.

Susretu su se odazvali (na slici) maturanti učiteljske škole iz 1959. godine: Justina Petromarkov (Pomaz), Marica Šokac (Santovo) i Marica Velin (Santovo), preminuli su Stipan Blažetin (Santovo), Antun Karagić (Gara), nisu se odazvali Ljubica Harastija (Semartin) i Anica Slavić (Plajgor); **maturanti učiteljske škole iz 1960. godine: Milica Babuškov (Novi Sentivan), Đuro Hosu (Vršenda) i Katica Kubatov (Gara),** preminuli su Marija Arijan (Santovo), Branko Filaković (Santovo), Ivan Gugan (Kačmar), Ema Silner (Lukovišće), Marija Velin (Santovo); **maturanti gimnazije iz 1959. godine: Nikola Bošković (Kalaz), Anica Kasapović (Katalj), Đura Popović (Lipova) i Stipan Šibalin (Gara),** preminuli su Gorica Božidar (Batanja), Pavle Jurković (Kalaz), nije se odazvao Đuro Martini. Njima su se pridružili **Jovan Blažetin (Santovo), maturant gimnazije iz 1969. i Zorka Brcan (Deska), maturantica iz 1961. godine.**

S. B.

BAJA

Natječaj za podupiranje narodnosnih programa

Na sjednici Kuratorija održanoj 10. ožujka u županijskom Domu narodnosti u Baji, raspisan je Natječaj Narodnosne zaklade Bačko-kiškunske županije za 2011. godinu. Prema objavljenom pozivu, Zaklada će podupirati narodnosne samouprave, udruge, kulturno-umjetnička društva i ustanove koje djeluju na području županije. Putem natječaja sufinciraju se narodnosni jezični i folklorni logori za djecu i mladež, mikroregionalne i područne (više naselja) narodnosne priredbe, prijateljska suradnja narodnosnih naselja, nabava i obnova narodnosne nošnje, nabava i obnova narodnih glazbala. Natječaj mora sadržavati osnovne podatke natjecatelja, ciljeve programa natječaja, podroban program i proračun. Za podupiranje narodnosnih programa Zaklada će osigurati okvirni iznos od milijun forinta, po natjecatelju dodjeljuje se najviše šezdeset tisuća forinta, a potpora ne može biti veća od dokumentiranih vlastitih izvora. Natječaj je otvoren do 1. svibnja 2011. godine, a treba se poslati na adresu narodnosne zaklade Bačko-kiškunske županije (6500 Baja, Szabadság u. 23).

PEČUH – Generalni konzulat Republike Hrvatske u Pečuhu i Hrvatsko kazalište 2. lipnja 2011. u 18 sati (Galerija Hrvatskog kazališta, Anna u. 17) organiziraju predstavljanje Sabranih djela Stjepana Adžića (1730–1789), pisca latinista, pečuskoga kanonika i rektora tamošnjega biskupskog sjemeništa. Predstavljanju sudjeluju: Anica Bilić, urednica i priređivačica, Luka Marijanović, pisac pogovora, te u ime izdavača Duhovnoga hrašća iz Drenovaca Andrija Matić.

BUDIMPEŠTA – Armenska, bugarska, ciganska, hrvatska, njemačka, poljska, rumunjska, rusinska, slovačka i srpska manjinska samouprava XIII. okruga grada Budimpešte u nedjelju, 5. lipnja, priređuju Festival narodnosti na trgu pokraj crkve u Ulici Babér. Program počinje u 13.30 sati s glazbenom povorkom i nastavlja se nastupom narodnosnih skupina. Hrvatsku zajednicu zastupa Hrvatski umjetnički plesni ansambl Luč s bunjevačkim plesovima, a iz Hrvatske dolazi osječki Népkör Magyar Kultúr-egyesület. Glavni je pokrovitelj manifestacije načelnik XIII. okruga, parlamentarni zastupnik József Tóth.

Gradinska smotra folklor

GRADINSKA SMOTRA FOLKLORA, 2011.

U malom naselju Virovitičko-podravske županije, u Gradini, i ove se godine održala Gradinska smotra folklor, u organizaciji Kulturno-umjetničkog društva Gradina. U školskoj športskoj dvorani, s početkom od 18 sati, u subotu, 14. svibnja, otpočelo je predstavljanje bogatoga folklornog blaga ovoga kraja, te gostiju iz Mađarske. Na smotri je sudjelovalo sedam mjesnih KUD-ova i gosti iz Mađarske: KUD Podravina iz Barče i Klub umirovljenika „Narcis” iz Bobovca (Babócsa). Mjesna folklorna društva došla su iz Brezovice, Turanovca, Virovitice, Čaćinaca, Špišić Bukovice, Novoga Gradca (Mađari) i, naravno, iz Gradine. Gledatelji su mogli uživati u pjesmi i plesu, ali i u kulinarskim zalagajima koji su se pripremali pokraj dvorane, i očekivali znatizeljne (i gladne) ljude. Nakon kulturnog programa i zajedničke večere zabava se nastavila na prostoru ispod šatora, gdje je goste i domaćine zabavljao orkestar Legende, sve do kasnih sati. *Vesna Velin*

„Zajedno u Europi” – mađarsko-hrvatski piknik

Povodom prepristupnih pregovora Hrvatske s Europskom Unijom, Zaklada za građansku Mađarsku, Zaklada Hanns Seidel Stiftung i Ured Hrvatske turističke zajednice u Mađarskoj 4. lipnja 2011. priređuje Mađarsko-hrvatski piknik na pograničnom području u Zalskoj županiji, u šormaškom hotelu „István”.

Na pikniku će se sastati Tibor Navracsecs, zamjenik premijera Republike Mađarske, i Dražen Bošnjaković, ministar pravosuđa Republike Hrvatske.

Pozdravne govore pod nazivom „Zajedno u Europi” održat će najviši dužnosnici priredbe, okrugli stol s tematikom „Kako iskoristiti europske izvore na području turizma?” počinje u 14 sati, a predavanje „Zajednička povijest Mađara i Hrvata s veselije strane” održat će Dinko Šokčević u 15.30. sati.

Na priredbi će nastupiti pjevačice Klára Sebestyén i Lidija Bajuk, od 16 sati je kulturni program na otvorenome, kušanje hrvatskih vina. Cjelodnevni piknik se završava paljenjem vatre i zajedničkim pjevanjem. Priredbu potpomaže Mađarsko-hrvatski prijateljski krug, Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Budimpešti, Hrvatska državna samouprava i Hrvatska samouprava Belváros-Lipót-városa.

Malonogometni „Kup hrvatske zajednice” u Potonji

Jozo Solga, predsjednik Hrvatske samouprave Šomodske županije, otvorio je „Kup hrvatske zajednice”

U organizaciji Hrvatske samouprave Šomodske županije i Samouprave sela Potonje, 21. svibnja priređen je malonogometni turnir: „Kup hrvatske zajednice”. Mjesto susreta bio je potonjski rekreacijski park. Nakon otvorenja turnira i predaje malonogometnog igrališta prišlo se ždribebanju. Od 15 sati igrane su prve utakmica, pa sve do kasnih večernjih sati. Slijedilo je proglašenje najboljih, a potom večera i druženje u mjesnom domu kulture.

Turniru su sudjelovale momčadi iz Lukovišća, Daranja, Barče, Potonje, Martinaca, Novoga Sela i Brlobaša, a natjecanju je pribivao velik broj gledatelja iz cijele Podravine. Nazočne su pozdravili potonjski načelnik Tamas Reiz i predsjednik Hrvatske samouprave Šomodske županije Jozo Solga, a među uzvanicima mogli su pozdraviti i generalnu konzulicu Ljiljanu Pancirov. Završnice su igrale momčadi iz Lukovišća i Novoga Sela. Sudac u završnici bio je Jozo Solga. Mladići iz Novoga Sela pobijedili su nadmoćno po godinama malo stariju momčad iz svoga sela s 5 : 1. Konačna tabela „Kupa hrvatske zajednice” izgleda ovako: 1. Lukovišće; 2. Novo Selo; 3. Potonja; 4. Barča; 5. Daranj; 6. Martinci.

Dodijeljene su i posebne nagrade. Najboljem vrataru Jánosu Árviz iz Lukovišća, najboljem igraču Kupa Balažu Siloviću iz Martinaca i najboljem strijelcu turnira Rolandu Gali iz Potonje, te posebna nagrada „najdarovitijem” igraču (golmanu) Jozi Solgi.

Ni nevrijeme ni velika tuča u Daranju nije uspjela pokvariti raspoloženje okupljenih. Sve su momčadi bile hrvatske i na svakom koraku se čula hrvatska riječ, kažu organizatori.

-hg-

Pobjednička lukoviška momčad